

KRACHTLIJNEN VAN DE BELASTINGHERVORMING

Jos J. COUTURIER

Jos J. Couturier is doctor in de Rechten (KUL, 1947) en licentiaat in de Handels- en Financiële Wetenschappen (UCL, 1948). Hij is sinds 1972 lid van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en sedert 1974 vennoot van B.C.V. KPMG Berger, Block, Kirschen, Schellekens & Co., bedrijfsrevisoren te Antwerpen. Hij doceert als gewoon hoogleraar belastingrecht aan de Faculteit TEW van de UFSIA en aan het Departement Rechten van de Universitaire Instelling Antwerpen.

Inleiding

Het bevrijdend maken van de roerende voorheffing met ingang van 1984 was niet van aard een halt toe te roepen aan de alsmaar feller om zich heenslaande progressiviteit van de personenbelasting. Een hervorming drong zich op. Zij is er gekomen op 7 december 1988 (Wet houdende hervorming van de inkomstenbelasting en wijziging van de met het zegel gelijkgestelde taksen, B.S. 16 december 1988, p. 17312 e.v.).

De hervorming had essentieel tot doel de fiscale druk op de arbeidsinkomens te verlichten en tegelijkertijd de personenbelasting meer huwelijks-, gezins- en kindvriendelijk te maken. Haar budgettaire kostprijs voor het aanslagjaar waarvoor zij van kracht is geworden, met name het aanslagjaar 1990 (inkomsten 1989), werd geraamd op 89 miljard. Compensaties zijn gezocht deels in het schrappen of verminderen van fiscale aftrekken zowel in hoofde van de particulieren als in hoofde van de bedrijven (46,5 miljard), deels in het verhogen van de indirecte belastingen, vooral dan de accijnzen, in het vooruitzicht van de Europese harmonisering van die belastingen (35,5 miljard), deels in een verbeterde belastinginning (7 miljard).

Economisch en Sociaal Tijdschrift, jaargang 1989, nr. 3, biz. 231

ECONOMISCH & SOCIAAL TIJDSCHRIFT

Abonnering

Verantwoordelijke: L. Verdickt-Lerno

Een abonnement telt zes nummers en kan ingaan op ieder tijdstip van het jaar. Abonnering of bestelling van losse nummers gebeurt door storting of overschrijving van het betreffende bedrag op een der onderstaande rekeningen, met duidelijke vermelding van de reden van betaling.

ASLK: 001-0283295-34

Kredietbank: 409-6521861-13

Prijzen 1989

Abonnement (1 jaar, 6 nummers):

- privé-personen	1.050 fr.
- ondernemingen	1.250 fr.
- studenten	650 fr.
- gunsttarief vanaf 5 ab. op hetzelfde adres	1.050 fr.
- buiten de Benelux	2.200 fr.

Losse nummers (uitgezonderd themanummers):

- t/m 1981	90 fr.
- 1982-1984	150 fr.
- 1985	250 fr.
- 1986	280 fr.
- 1987	300 fr.
- 1988-1989	345 fr.

Redactie-adres

Economisch en Sociaal Tijdschrift

Kipdorp 19

2000 Antwerpen

Tel. redactie: (03) 220 47 47

Tel. abonnementen en boekhouding: (03) 220 47 46

ISSN 0013-0575

Overname van bijdragen is enkel toegelaten na voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie, én met uitdrukkelijke en volledige bronvermelding.

De Wet van 7 december 1988 moet nog worden gecoördineerd met het Wetboek van de Inkomstenbelastingen. De Koning is gemachtigd om, bij in Ministerraad overlegd besluit, tot die coördinatie over te gaan.

Dit artikel behandelt achtereenvolgens de *belastingverlagende* en de *compenserende* maatregelen willen zij een bondig overzicht geven, getoetst aan de systemen die tot en met het aanslagjaar 1989 van kracht zijn gebleven.

I. BELASTINGVERLAGENDE MAATREGELEN

Bij de belastingverlagende maatregelen kregen bijzondere aandacht: de taxatie van de bedrijfsinkomsten van de echtgenoten, de familiale aanpassing van de belasting en de vermindering van de aanslagvoeten. Diverse tegemoetkomingen vullen deze kernmaatregelen aan.

1. Kernmaatregelen

A. Herziening van de taxatie van de bedrijfsinkomens van de echtgenoten

Het beginsel van de samengevoegde gezinsheffing (*cumul*) blijft behouden, maar de bestaande correctietechnieken, wat de bedrijfsinkomsten van de echtgenoten betreft, worden aanzienlijk versterkt.

Waar de gescheiden belastingheffing (*decumul*) sinds de Wet van 1 augustus 1985 begrensd was tot een geïndexeerd bedrag van 750.000 BEF, wordt zij voortaan zonder enige begrenzing toegepast. Van haar kant wordt de gesplitste belastingheffing (*splitting*), voorzien voor gezinnen waarin slechts één van de echtgenoten bedrijfsinkomsten heeft, vervangen door de techniek van het *huwelijksquotiënt*. Op ieder van deze technieken wordt hierna met enkele voorbeelden nader ingegaan.

1. Decumul

Decumul wordt toegepast voor de gezinnen waarin beide echtgenoten afzonderlijk of gezamenlijk bedrijfsinkomsten behalen.

Regel

In die gezinnen worden de bedrijfsinkomsten van die echtgenoot die er het minst heeft, belast tegen de aanslagvoet eigen aan die inkomsten alleen, terwijl de overige inkomsten van het gezin (onroerende, roerende en niet afzonderlijk belastbare diverse inkomsten, evenals de inkomsten van de kinderen waarvan de ouders het wettelijk genot hebben) gevoegd worden bij de bedrijfsinkomsten van die echtgenoot die er het meest heeft.

Algemeen voorbeeld

Gegevens

- man huisarts: bedrijfsinkomsten 1.200.000
- vrouw lerares (voltijds): bedrijfsinkomsten 600.000
- K.I. woonhuis: 80.000
- K.I. gebouw (persoonlijk eigendom van vrouw en privé verhuurd): 100.000

Vaststelling belastbare bases

		Man	Vrouw
- onroerend inkomen	180.000		
- aftrek eigen woonhuis	<u>(80.000)</u>	100.000	
- bedrijfsinkomsten		<u>1.200.000</u>	<u>600.000</u>
- totaal belastbaar		<u>1.300.000</u>	<u>600.000</u>

Verliescompensatie tussen echtgenoten is toegestaan.

Toekenning meehelpende echtgenoot

In de gezinnen waar de ene echtgenoot de andere werkelijk helpt bij het beoefenen van zijn beroepswerkzaamheid, mogen exploitanten, werkende vennoten en titularissen van vrije beroepen aan hun medehelpende echtgenoot, die zelf geen hogere bedrijfsinkomsten dan 350.000 BEF heeft, een gedeelte van hun bedrijfsinkomsten overwijzen. Dat gedeelte moet overeenstemmen met een normale bezoldiging voor de geleverde prestaties en het mag niet groter zijn dan 30% van de bedrijfsin-

komsten die met de hulp van de echtgenoot worden verkregen, behoudens indien de prestaties van de medehelpende echtgenoot hem kennelijk recht geven op een groter gedeelte.

Voorbeeld 1

Gegevens

- man huisarts: bedrijfsinkomsten 1.200.000
- vrouw lerares (deeltijds): bedrijfsinkomsten 300.000
helpt man in huisartsenpraktijk: normale bezoldiging 120.000
- K.I. woonhuis: 80.000
- K.I. gebouw (persoonlijk eigendom van vrouw en privé verhuurd): 100.000

Vaststelling belastbare bases		Man	Vrouw
- onroerend inkomen	180.000		
- aftrek woonhuis	(80.000)	100.000	
- bedrijfsinkomsten	1.200.000		300.000
- toekenning aan echtgenoot-helper	(120.000)	1.080.000	120.000
- totaal belastbaar		<u>1.180.000</u>	<u>420.000</u>

Voorbeeld 2

Gegevens

- man huisarts: bedrijfsinkomsten 1.200.000
- vrouw verpleegster (deeltijds): bedrijfsinkomsten 180.000
helpt man in huisartsenpraktijk: normale bezoldiging 400.000
- onroerende inkomsten als boven

Vaststelling belastbare bases		Man	Vrouw
- onroerend inkomen (als boven)		100.000	
- bedrijfsinkomsten	1.200.000		180.000
- toekenning aan echtgenoot-helper	(400.000)	800.000	400.000
- totaal belastbaar		<u>900.000</u>	<u>580.000</u>

Wanneer het voor de belastingplichtige voordeliger uitvalt kan naar de techniek van het huwelijksquotiënt worden overgestapt.

2. Huwelijksquotiënt

De techniek van het huwelijksquotiënt richt zich tot de gezinnen waarin slechts één van de echtgenoten bedrijfsinkomsten geniet.

Regel

In die gezinnen wordt een gedeelte van dat inkomen toegekend aan de andere echtgenoot en in hoofde van deze laatste als bedrijfsinkomen afzonderlijk en tegen het eigen tarief belast.

Het gedeelte van het inkomen dat aan de andere echtgenoot wordt toegekend bedraagt 30% met een maximum van 270.000 BEF. Het blijft bijgevolg begrensd tot de eerste schijf van 900.000 BEF van de betrokken bedrijfsinkomsten.

Zoals bij decumul het geval is, worden de overige inkomsten van het gezin (onroerende, roerende en niet afzonderlijk belastbare diverse inkomsten, evenals de inkomsten van de kinderen waarvan de ouders het wettelijk genot hebben) gevoegd bij de bedrijfsinkomsten van die echtgenoot die er het meest heeft, in de regel dus bij de bedrijfsinkomsten van de echtgenoot van wie het huwelijksquotiënt wordt afgenomen.

Algemeen voorbeeld

Gegevens

- man huisarts: bedrijfsinkomsten 1.200.000
- vrouw: geen bedrijfsinkomsten
- K.I. woonhuis: 80.000
- K.I. gebouw (persoonlijk eigendom van de vrouw en privé verhuurd): 100.000

Vaststelling belastbare bases		Man	Vrouw
- onroerend inkomen	180.000		
- aftrek eigen woonhuis	(80.000)	100.000	
- bedrijfsinkomsten	1.200.000		
- toekenning huwelijksquotiënt (max.)	(270.000)	930.000	270.000
- totaal belastbaar		<u>1.030.000</u>	<u>270.000</u>

3. Het begrip bedrijfsinkomsten

Voor de toepassing van wat voorafgaat worden onder bedrijfsinkomsten alle inkomsten met een bedrijfskarakter verstaan. Vervangingsinkomsten (werkloosheidsvergoedingen, pensioenen enz.) zijn derhalve inbegrepen. Zij komen in aanmerking voor hun nettobedrag, d.w.z. na aftrek van de bedrijfsuitgaven en verliezen. Zij omvatten niet de bedrijfsinkomsten die, zoals bepaalde meerwaarden, kapitalen, achterstallen en opzegvergoedingen, afzonderlijk worden belast. In feite gaat het om wat in het W.I.B. omschreven wordt als "totaal bedrijfsinkomen".

4. Aanrekening van de andere uitgaven dan bedrijfsuitgaven, die in mindering komen van het totaal bedrijfsinkomen, en van de lasten die van het totaal belastbaar netto-inkomen aftrekbaar zijn

Wanneer eenmaal het totaal bedrijfsinkomen van iedere echtgenoot is komen vast te staan op de wijze zoals hiervoren uiteengezet, rijst de vraag op welke inkomsten de vermelde aftrekken kunnen of moeten worden toegepast.

Vooreerst zijn er de premies van individueel gesloten levensverzekeringscontracten en de kapitaalaflossingen van bouwleningen gewaarborgd door een schuldsaldoverzekering. Die mogen enkel in mindering worden gebracht van het totaal bedrijfsinkomen van die echtgenoot op wiens naam het contract gesloten is. Omdat het huwelijksquotiënt, dat met de fiscale hervorming van 7 december 1988 is uitgewerkt, de belastbare basis van de echtgenoot van wie het wordt afgenomen, vermindert, is voor de contracten van lening gesloten vóór 1 januari 1989 in een overgangsmaatregel voorzien: voor die contracten mag de aftrek van de immuniseerbare premies en aflossingen, indien het totaal bedrijfsinkomen van de éénverdiener niet volstaat, overgaan op de inkomsten die de andere echtgenoot uit de toekenning van het huwelijksquotiënt verkrijgt. Deze overgangs bepaling geldt evenzeer m.b.t. de toekenningen aan de medehelpende echtgenoot.

Vervolgens zijn er de sommen besteed aan de aanschaf van aandelen van de vennootschap waarin de belastingplichtige werknemer is. Het is duidelijk dat die sommen alleen kunnen worden aangerekend op het totaal bedrijfsinkomen van die echtgenoot die ze zich als werknemer heeft aangeschaft.

Ten slotte zijn er de lasten die van het totaal belastbaar netto-inkomen aftrekbaar zijn. Al deze lasten (alimentatierenten, giften, hypothecaire

interessen, kosten van kinderoppas, pensioensparen en dies meer) worden evenredig aangerekend op het netto-inkomen van iedere echtgenoot. Uitzondering vormen de betaalde alimentatierenten en de stortingen gedaan in het raam van het derdeleeftijds- of pensioensparen: die worden na alle andere, evenredig aangerekende lasten bij voorrang afgetrokken van het inkomen van de belastingplichtige die ze verschuldigd is. Het eventuele saldo wordt afgetrokken van het inkomen van zijn echtgenoot.

B. Familiale aanpassing van de belasting

De familiale aanpassing van de belasting wordt bereikt, niet door zoals voorheen, op de belasting die over het belastbaar inkomen verschuldigd is, bepaalde verminderingen toe te staan, maar door in het belastbaar inkomen zelf bepaalde franchises (vrijstellingen) in te bouwen. De voornaamste van deze franchises worden hierna besproken.

1. Basisvrijstellingen

Basisvrijstellingen zijn: 165.000 BEF voor alleenstaanden en 130.000 BEF voor gehuwden, d.w.z. voor iedere echtgenoot.

2. Aanvullende vrijstellingen voor gezinslasten

Voor de kinderen ten laste

Heeft de belastingplichtige kinderen ten laste, dan krijgt hij naast en boven de belastingvrijstelling een bijkomende vrijstelling:

	<i>per kind</i>	<i>gecumuleerde vrijstelling</i>
- eerste kind	35.000 BEF	35.000 BEF
- tweede kind	55.000 BEF	90.000 BEF
- derde kind	112.500 BEF	202.500 BEF
- vierde kind	125.000 BEF	327.500 BEF
- vijfde en volgende kinderen	125.000 BEF	

Zijn de kinderen – ongeacht hun rang – jonger dan 3 jaar op 1 januari van het aanslagjaar, dan wordt de voor ieder van hen voorziene bijkomende vrijstelling verhoogd met 10.000 BEF. Deze verhoogde vrijstelling kan evenwel niet worden samengevoegd met de aftrek van de kosten voor kinderoppas.

Kinderen die getroffen zijn door een handicap van ten minste 66% worden voor 2 geteld. Dit betekent dat het gehandicapte kind, benevens zijn eigen rang als kind, wegens de handicap de rang van het volgende kind verkrijgt.

Is het kind tijdens het belastbaar tijdperk overleden, dan wordt het geacht op 1 januari van het aanslagjaar dat volgt op het overlijden toch nog deel uit te maken van het gezin van de belastingplichtige, op voorwaarde dat het reeds voor het vorige aanslagjaar ten laste was of tijdens het belastbaar tijdperk geboren en overleden is.

Voor andere personen ten laste

Onder andere personen ten laste worden verstaan de ascendenten, de zijverwanten tot en met de tweede graad en de personen die kinderen ten laste hebben gehad en die nadien ten laste van die kinderen zijn gevallen.

Voor ieder van hen ontvangt de belastingplichtige een bijkomende vrijstelling van 35.000 BEF.

3. Aanrekening van het vrijgestelde inkomen

De vrijstellingen voor kinderen en andere personen ten laste worden bij voorrang aangerekend op de inkomsten van de echtgenoot die er het meest heeft. Indien die inkomsten niet volstaan, worden ze voor het saldo aangerekend op de inkomsten van de andere echtgenoot. Die overheveling volgt uit het feit dat voor een gezin een belastingvrij minimum geldt van 260.000 BEF (2 × 130.000 BEF).

Enkele voorbeelden volgen onmiddellijk hierna.

C. Vermindering van de marginale aanslagvoeten

Tot en met het aanslagjaar 1989 gold voor de berekening van de verschuldigde personenbelasting een vrij ingewikkelde tariefregeling. Vanaf het aanslagjaar 1990 (inkomsten 1989) bevat het belastingtarief nog slechts 7 belastingvoeten, met een aanvangstarief van 25% en een hoogste marginale tarief van 55% (voorheen 70,4%)

Het belastingtarief luidt voortaan als volgt:

Inkomstenschijf	Tarief
van 1 tot 230.000	25%
van 230.000 tot 305.000	30%
van 305.000 tot 435.000	40%
van 435.000 tot 1.000.000	45%
van 1.000.000 tot 1.500.000	50%
van 1.500.000 tot 2.200.000	52,5%
boven 2.200.000	55%

Het vrijgestelde deel van de inkomsten wordt aangerekend op de opeenvolgende tariefschijven, te beginnen met de laagste. De aanrekening gebeurt dus zgn. «binnen de tariefschaal».

Voorbeeld 1

Gegevens

- man: netto belastbare inkomsten (bedrijfsinkomsten na aanrekening van bedrijfsuitgaven en andere gebeurlijke uitgaven en lasten) 1.200.000
- vrouw: netto belastbare inkomsten (idem) 600.000
- geen andere inkomsten
- kinderen ten laste: 3 waarvan één 2 jaar oud

Vaststelling belastbare bases

	Man	Vrouw
- netto-inkomsten	1.200.000	600.000
- van belasting vrijgesteld inkomen:		
- voor de echtgenoten	(130.000)	(130.000)
- voor de kinderen	(202.500)	
- voor 2-jarig kind	(10.000)	(342.500)
- blijft	<u>857.500</u>	<u>470.000</u>

Belasting

	Man	Vrouw
100.000 × 25%	=	25.000
75.000 × 30%	=	22.500
130.000 × 40%	=	52.000
165.000 × 45%	=	74.250
92.500 × 40%	=	37.000
565.000 × 45%	=	254.250
200.000 × 50%	=	100.000
857.500	<u>391.250</u>	<u>470.000</u>
		<u>173.750</u>

Totaal te betalen: 391.250 + 173.750 = 565.000

Voorbeeld 2

Gegevens

- man: netto belastbare inkomsten (bedrijfsinkomsten na aanrekening van bedrijfsuitgaven en andere gebeurlijke uitgaven en lasten) 540.000
- vrouw: netto belastbare inkomsten (idem) 400.000
- geen andere inkomsten
- kinderen ten laste: 4 waarvan één gehandicapt

Vaststelling belastbare bases	Man		Vrouw
netto-inkomsten	540.000		400.000
- van belasting vrijgesteld inkomen:			
- voor de echtgenoten (130.000)		(130.000)	
- aftrek 5 kinderen (452.500)	(582.500)		
	(42.500)		
- overheveling	42.500	(42.500)	(172.500)
- blijft	<u>0</u>		<u>227.500</u>

Belasting

57.500 × 25% =	14.375	
75.000 × 30% =	22.500	
95.000 × 40% =	<u>38.000</u>	
227.500	74.875	Te betalen

De *bijzondere solidariteitsbijdrage* voor de inkomens boven 3 miljoen is vanaf 1989 niet meer verschuldigd.

2. Diverse tegemoetkomingen

Bedoeld zijn: de optrekking, van 45.000 BEF tot 60.000 BEF, van de grens gesteld aan de aftrek van de premies van individuele levensverzekeringen en de aflossingen van hypothecaire bouwleningen gedekt door een schuldsaldoverzekering; het uitdrukkelijk belastingvrij verklaren van de winstdeelnemingen verbonden aan levensverzekeringen; het als bedrijfslast aanvaarden van de vrijwillige stortingen gedaan tot voeding van een verzekeringscontract «gewaarborgd inkomen»; het aftrekbaar stellen van 80% van de kosten van kinderoppas.

1. Levensverzekeringen en bouwleningen

De aftrek van de premies van individueel gesloten levensverzekeringscontracten en van de aflossingen van hypothecaire bouwleningen gedekt door een schuldsaldoverzekering blijft, zoals voorheen, slechts toegestaan in de mate dat de premies en de aflossingen samen 15% van de eerste schijf van 50.000 BEF van het totaal bedrijfsinkomen en 6% van het overige niet overschrijden, maar de absolute grens, die voorheen bepaald was op 40.000 BEF (en gecorrigeerd werd met een extra belastingvermindering in bepaalde gevallen), werd opgetrokken tot 60.000 BEF per belastingplichtige of per echtgenoot. Daarbij heeft het geen belang of het gaat om contracten gesloten vóór dan wel na 1 januari 1989.

Inzake de aftrek van de aflossingen van hypothecaire bouwleningen gedekt door een schuldsaldoverzekering, hoeft het niet langer te gaan om een sociale of middelgrote woning, verstaan zijnde dat de bouwlening slechts in aanmerking komt voor de eerste schijf van 2.000.000 BEF van haar aanvangsbedrag. In feite dient een onderscheid gemaakt te worden tussen leencontracten gesloten vóór resp. vanaf 1 januari 1989.

Leencontracten gesloten vóór 1 januari 1989

De aftrek wordt maar toegestaan indien het gaat om een sociale of middelgrote woning. De criteria die bepalen wat zo'n woning is, worden vastgesteld door de Gewesten. Gaat het om een middelgrote woning, dan wordt de lening slechts in aanmerking genomen tot een aanvangsbedrag van 400.000 BEF. Dit aanvangsbedrag is op 2.000.000 BEF bepaald voor de verzekeringscontracten gesloten vanaf 1 mei 1986 met het oog op het bouwen of aankopen, onder het stelsel van de BTW, van een in België gelegen woonhuis. Behoud van de regeling zoals ze vóór de fiscale hervorming van 7 december 1988 van kracht was.

Leencontracten gesloten vanaf 1 januari 1989

Voor zover deze contracten vóór 1 januari 1989 bestaande contracten vervangen, wordt de aftrek bepaald op grond van de eerste schijf van 2 miljoen van het bedrag van de lening. Wanneer het gaat om het eigen woonhuis wordt die schijf verruimd op grond van het aantal kinderen ten laste: + 5, 10, 20 of 30% naargelang de belastingplichtige 1, 2, 3 of meer kinderen ten laste heeft op 1 januari van het jaar volgend op dat waarin de lening is gesloten.

Hierbij heeft het karakter van de woning (sociaal of niet, middelgroot of niet) geen belang meer. Evenmin is het vereist dat het, zoals voorheen, om een eerste woning zou gaan.

2. Winstdeelnemingen

Winstdeelnemingen verbonden aan levensverzekeringen worden uitdrukkelijk belastingvrij verklaard in hoofde van de genietter. Zij worden belast in hoofde van de verzekeraar, zoals verder zal blijken.

3. Verzekeringscontracten «gewaarborgd inkomen»

De bedragen die de belastingplichtige heeft gestort als bijdragen die een vergoeding waarborgen voor een arbeidsongeschiktheid wegens ziekte en invaliditeit worden als bedrijfsuitgaven uitdrukkelijk aftrekbaar gesteld. Het gaat om de vrijwillige stortingen gedaan zowel aan verzekeringsmaatschappijen (premies) als aan mutualiteiten (bijdragen) tot voeding van een verzekeringscontract «gewaarborgd inkomen». De aftrek staat open zowel voor bezoldigden als voor de zelfstandigen. Voor de bezoldigden kan hij enkel worden toegepast, indien zij geen beroep doen op het onkostenforfait, maar zij hun werkelijke bedrijfsuitgaven aantonen.

4. Uitgaven gedaan voor kinderoppas

Voortaan worden 80% van de uitgaven gedaan voor kinderoppas aftrekbaar gesteld van het totaal belastbaar netto-inkomen.

De kinderen moeten jonger zijn dan 3 jaar en ten laste zijn van de belastingplichtige. De uitgaven moeten gedaan zijn aan erkende opvangdiensten of -gezinnen (d.w.z. gecontroleerd door «Kind en Gezin» wat de Vlaamse Gemeenschap betreft). De Koning kan, bij in Ministerraad overlegd besluit, een maximumbedrag bepalen voor de aftrek per oppasdag en per kind, welk maximum niet lager mag zijn dan 160 BEF. Heeft Hij gedaan bij K.B. van 17 januari 1989, dat het maximumbedrag, na toepassing van de beperking tot 80%, bepaalt op 345 BEF per oppasdag en per kind. De aftrek gaat in geen geval samen met de aanvullende vrijstelling van 10.000 BEF voor kinderen jonger dan 3 jaar.

3. Automatische indexering

Alle in het raam van de personenbelasting in franken uitgedrukte bedragen worden jaarlijks en gelijktijdig aan het indexcijfer der consumptieprijzen van het Rijk aangepast. Bedoeld zijn zowel de bedragen nodig voor de berekening van de belasting als de bedragen die tussenkomen bij het bepalen van de belastbare basis. Het gaat dus om alle welkdanige in franken uitgedrukte inkomstengrenzen en -schijven, vrijstellingen, verminderingsen, aftrekken en beperkingen of begrenzingen. De Wet van 1 augustus 1985 had reeds in een indexering voorzien, maar niet zo absoluut als thans werd uitgewerkt.

De verhogingscoëfficiënt, die automatisch van jaar tot jaar op alle genoemde bedragen wordt toegepast, stemt overeen met de stijging van het gemiddelde indexcijfer van het jaar dat het jaar van de inkomsten voorafgaat, vergeleken met het gemiddelde indexcijfer van 1988. De eerste indexering zal plaatsvinden voor het aanslagjaar 1991.

Eén uitzondering: de bedragen van 120.000 BEF en 10.000 BEF die gelden als abbatement voor het eigen woonhuis. De kadastrale inkomens, die ten grondslag liggen aan de vaststelling van de onroerende inkomsten, zijn immers niet geïndexeerd. De betrokken abbatementen zullen worden aangepast n.a.v. elke perequatie van de kadastrale inkomens.

II. COMPENSERENDE MAATREGELEN

Uiteenlopende compenserende maatregelen strekken ertoe de budgettaire kostprijs van de hiervoor geschetste belastinghervorming goed te maken. Zij situeren zich in hoofdzaak op het vlak van de directe privé- en bedrijfsfiscaliteit. In ondergeschikte orde verhogen zij het gewicht van de indirecte belastingen.

1. Compenserende maatregelen in het veld van de directe belastingen

A. Wat de privé-fiscaliteit betreft

Particulieren, privé-beleggers, kunnen niet langer de interesten van schulden aangegaan om roerende inkomsten te verwerven, in aftrek brengen van hun roerende en onroerende inkomsten. Ook kunnen zij niet langer bogen op de verrekening van enig belastingkrediet wat hun inkomsten uit Belgische aandelen betreft, noch op enig forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting.

1. Interesten

Interesten van schulden aangegaan om roerende inkomsten te verkrijgen of te behouden waren tot en met het aanslagjaar 1989 (inkomsten 1988) aftrekbaar van de aangegeven onroerende en roerende inkomsten samen. Met ingang van het aanslagjaar 1989 (inkomsten 1988) zijn zij geen aftrekbare lasten meer.

Uitzondering op deze drastische regel vormen de interesten die bestuurders met werkelijke en vaste functies en werkende vennoten werkelijk betalen ter vergoeding van schulden aangegaan bij derden met het oog op het inschrijven op of het verkrijgen van kapitaal aandelen in een aan de

Belgische vennootschapsbelasting onderworpen vennootschap waarvan zij in die hoedanigheid bezoldigingen ontvangen. Die interesten worden voor hen als bedrijfslasten aangemerkt.

Interesten van schulden aangegaan om *onroerende* inkomsten te verkrijgen of te behouden blijven aftrekbaar, zij het dan voortaan rechtstreeks van de aangegeven inkomsten van die goederen. De interesten zijn maar aftrekbaar van het belastbaar tijdperk waarin zij werkelijk werden betaald, en de interesten met betrekking tot een schuld aangegaan voor één enkel onroerend goed zijn aftrekbaar van het totaal van de onroerende inkomsten.

2. Belastingkrediet en forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting

In de privé-sfeer is met ingang van het aanslagjaar 1990 geen belastingkrediet of forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting met de eindbelasting nog verrekenbaar (tot en met het aanslagjaar 1989 was dat wel het geval), en er valt dus geen belastingkrediet of forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting aan de inkomsten toe te voegen wanneer die zouden worden aangegeven.

Voorbeeld

Interest of dividend van Belgische of buitenlandse oorsprong geïnd via een Belgisch tussenpersoon	100
Roerende voorheffing: $100 \times 1/3$	33,33
Nettobedrag van de belastbare inkomsten	<u>66,67</u>

Sterkere terugkeer naar de oude cedulaire mobiliënbelasting is niet denkbaar: met de nieuwe regeling is de roerende voorheffing als het ware verplicht bevrijdend geworden. Inderdaad, de gevallen waarin, na de fiscale hervorming van 7 december 1988, het inkomen niet marginaal tegen ten minste 25% zal worden belast, zodat de roerende voorheffing geheel of gedeeltelijk aan de belastingplichtige moet worden teruggegeven, zullen in de praktijk slechts uitzonderlijk voorkomen.

3. Bijzondere heffing

Wat wordt in dit alles de compenserende bijdrage, in 1984 ingevoerd om de gevolgen van de bevrijdende roerende voorheffing ten aanzien van de genietters van hoge roerende inkomsten (meer dan 1.110.000 BEF netto voor dividenden en 316.000 BEF netto voor interesten) te beperken?

De bijzondere heffing wordt behouden, maar haar tarieven en grondslagen worden aangepast volgens het nieuwe belastingbarema.

Met ingang van het aanslagjaar 1990 wordt de heffing gevestigd tegen het eenvormig tarief van 25% en enkel nog de inkomsten van schuldvoorderingen, leningen en gelddeposito's zijn eraan onderworpen. De andere roerende inkomsten, die voornamelijk bestaan uit dividenden, ondergaan immers aan de bron een belasting die hoger is dan die welke voortvloeit uit de nieuwe aanslagtarieven van de personenbelasting (aan de bron = 43% Ven.B. + 25% of 20% R.V.). Het eenvormig tarief van 25% wordt toegepast op het gedeelte van de betrokken inkomsten dat uitstijgt boven 490.000 BEF.

Alle overige bepalingen blijven ongewijzigd, o.m. wat de voorwaardelijke vrijstelling van de heffing betreft. De administratieve praktijk wordt wettelijk bekrachtigd: de bijzondere heffing is enkel toepasselijk op de roerende inkomsten die niet in de personenbelasting werden aangegeven ter wille van het bevrijdend karakter van de roerende voorheffing, en op de roerende inkomsten die wel in de personenbelasting werden aangegeven, maar die afzonderlijk werden belast. Gaat het om inkomsten waarop geen roerende voorheffing diende te worden ingehouden, dan mogen die inkomsten met 25% worden verminderd voor de berekening van hun in de bijzondere heffing belastbare quotiteit. De inkomsten van de effecten van de eerste tranche van de bijzondere lening 1981 (de zgn. crisislening) blijven bij voortdurend buiten schot.

B. Wat de bedrijfsfiscaliteit betreft

Aan de kant van de bedrijfsfiscaliteit hebben besnoeiingen plaatsgevonden bij de investeringsaftrek, de kosten van personenauto's, restaurants, relatiegeschenken en kledij, het plafond van het onkostenforfait, het stelsel van de definitief belastbare inkomsten, het forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting en de verrekenbare roerende voorheffing ter zake van vastrentende effecten.

1. Investeringsaftrek

Waar de investeringsaftrek, waarvan zowel natuurlijke personen als vennootschappen genieten, aan de vooravond van de fiscale hervorming, bepaald was op 13%, met een verhoging tot 20% voor energiebesparende investeringen en investeringen in research en development, en een verlaging tot 5% voor meubels en kantoormaterieel, heeft de Wet van 7 december 1988 de tegemoetkoming gevoelig afgezwakt.

Voortaan is de investeringsaftrek gelijk aan het inflatiepercentage verhoogd met 3 procentpunten, met een minimum van 5% en een maximum van 12%. Voor de vaststelling van het inflatiepercentage worden er 2 gemiddelde indexen van de consumptieprijzen van het Rijk met elkaar vergeleken: die van het jaar vóór dat van de investering en die van het jaar voordien. Er komt 10% bij (dus minimum 15% en maximum 22%) voor energiebesparende investeringen en voor investeringen bestemd voor het onderzoek en de ontwikkeling van nieuwe produkten en van toekomstgerichte technologieën (op voorwaarde dat ze milieuvriendelijk zijn).

Innovatievenootschappen mogen al deze percentages verhogen met 5% (dus minimum 10% en maximum 27%) voor de investeringen gedaan tot 31 december van het 10de jaar na het jaar van hun oprichting. Wanneer de economische omstandigheden zulks rechtvaardigen, en ook om de overgang tussen de oude en de nieuwe percentages waar nodig te versoepelen, kan de Koning, bij in Ministerraad overlegd besluit, het basispercentage (inflatiepercentage + 3 procentpunten met een minimum van 5%) verhogen.

2. *Personenauto's*

Met ingang van het aanslagjaar 1990 (inkomsten 1989) worden de auto-kosten, brandstof uitgezonderd, nog slechts ten belope van 75% als bedrijfsuitgaven aangemerkt. Bedoeld zijn niet alleen de afschrijving maar ook alle anderè kosten zoals verkeersbelasting, verzekering, niet-recupereerbare BTW, onderhoud, herstellingen, onderdelen, toebehoren, uitrusting, bijdrage wegwacht, car wash, parkeerkosten (parkeermeters, huur garage of standplaats). De financieringskosten daarentegen blijven aftrekbaar voor het bedrijfsmatig gedeelte voor 100%.

De aftopping is toepasselijk op personenauto's, auto's voor dubbel gebruik en minibussen, zoals zij zijn omschreven in de reglementering inzake inschrijving van motorvoertuigen, ongeacht of de wagen is aangekocht, in leasing genomen of gehuurd. De 75%-grens van de als bedrijfsuitgaven aanvaarde kosten wordt berekend na aftrek van het privé-gebruik (geval van de belastingplichtige die zijn eigen wagen gebruikt) of van de waarde van de voordelen van alle aard (geval van de werkgever van wie een wagen voor privé-doeleinden door een werknemer wordt gebruikt). De 75%-grens treft evenzeer de kosten die aan derden worden terugbetaald (geval van de werkgever die de werknemer vergoedt voor de kosten gemaakt ten behoeve van het bedrijf).

De regeling geldt niet voor taxi's en wagens die, zoals ceremoniewagens, met bestuurder worden verhuurd. (voor zover ze vrijgesteld zijn van ver-

keersbelasting), noch voor de speciaal daartoe uitgeruste voertuigen van autorijtscholen.

Het oude stelsel, waarbij de afschrijving beperkt bleef tot een aanschaffingswaarde van 520.000 BEF, die jaarlijks door de Koning aan de prijzenevolutie van de voertuigen kon worden aangepast (aldus: 650.000 BEF voor het aanslagjaar 1989), is afgeschaft. Latere meer- of minderwaarden worden eveneens slechts voor 75% in aanmerking genomen. Gaat het om voertuigen die nog de beperking van het oude regime hebben ondergaan, dan worden de latere meer- of minderwaarden bij voortduring berekend volgens de voor de toekomst afgeschafte oude methode.

3. *Restaurant- en receptiekosten en kosten voor relatiegeschenken*

Restaurant- en receptiekosten alsmede kosten voor relatiegeschenken komen nog slechts voor de helft van hun bedrijfsmatig gedeelte als bedrijfsuitgaven in aanmerking.

Het bedrijfsmatig gedeelte van die kosten wordt vastgesteld na aftrek van het privé-gedeelte of van de waarde van de voordelen van alle aard. Aan derden terugbetaalde restaurant- en receptiekosten en kosten voor relatiegeschenken komen evenzeer slechts voor 50% als bedrijfsuitgaven in aanmerking.

Ondergaan de begrenzing niet: de restaurantkosten opgelopen door vertegenwoordigers van de voedingssector in de uitoefening van hun beroepswerkzaamheid en de reclameartikelen die opvallend en blijvend de benaming van de schenkende onderneming dragen.

4. *Kledijkosten*

Kledijkosten worden in de toekomst niet langer voor bedrijfsuitgaven aangezien.

Het betreft de kosten voor niet-specifieke beroepskledij. Onder specifieke beroepskledij moet worden verstaan die welke niet in het leven van elke dag kan worden gedragen. Ook aan derden terugbetaalde sommen voor zulke kosten worden geheel als bedrijfsuitgaven geweigerd.

5. *Forfaitaire aftrek voor bedrijfslasten*

Zowel voor bezoldigden en beoefenaars van vrije beroepen als voor bestuurders en werkende vennoten wordt het plafond van het onkostenforfait afgetopt tot 100.000 BEF. Het bedroeg voorheen 125.000 BEF.

6. Definitief belaste inkomsten

Vennootschappen die dividenden ontvangen uit een vaste deelneming in een andere Belgische of buitenlandse vennootschap, zien hun deelnemingsvrijstelling gereduceerd van 95% tot 90% en van 90% tot 85% naargelang het niet dan wel gaat om een handelsvennootschap.

7. Forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting

Het forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting, dat enkel nog in het bedrijfscircuit van toepassing blijft, bedraagt nog steeds 15% van de verkregen inkomsten vóór eventuele roerende voorheffing, maar het dient voortaan vooraf «gebruteerd» te worden. Dit betekent dat de verkregen inkomsten vooraf moeten worden opgevoerd tot 100/85 van hun bedrag, en dat de eindbelasting vervolgens met 15/85 van die inkomsten wordt verminderd.

8. Roerende voorheffing

Om het oneigenlijke gebruik van vastrentende effecten (obligaties, kasbons e.dgl.) («coupon-stripping») tegen te gaan, zal de verrekening van de daaraan verbonden roerende voorheffing beperkt blijven tot de periode waarin de belastingplichtige die effecten in zijn bezit heeft gehad.

2. Compenserende maatregelen in het veld van de indirecte belastingen

Tot op heden zijn in de sector van de indirecte belastingen compensaties gezocht bij de met het zegel gelijkgestelde taksen en de accijnzen.

A. Met het zegel gelijkgestelde taksen

Aan de met het zegel gelijkgestelde taksen wordt een nieuwe taks toegevoegd: de jaarlijkse taks op de winstdeelnemingen.

Er wordt een taks van 9,25% geheven op de jaarlijkse dotatie aan de reserves die verzekeraars vormen met het oog op het uitbetalen van de winstdeelnemingen die zij aan de ondertekenaars van levensverzekeringscontracten andere dan spaarverzekeringen (derdeleefijds- of pensioensparen) hebben toegezegd.

Op het stuk van de vennootschapsbelasting waaraan de verzekeringsondernemingen onderworpen zijn, wordt de taks slechts ten belope van 50% als bedrijfslast aangezien en voor de overige 50% als een verworpen uitgave. Budgettaire compensatie voor de belastingvrijdom die inzake personenbelasting aan de winstdeelneming verbonden is in hoofde van de genieurs.

B. Accijnzen

Drie Koninklijke besluiten, gedateerd 15 december 1988, hebben inmiddels de accijnzen verhoogd: op *benzine* (andere dan ongelode) om hem te brengen van 11,20 BEF op 12 BEF per liter, op *sigaretten* om hem te brengen van 1,472 BEF op 1,811 BEF per stuk (1,858 BEF vanaf 1 juli 1989), en op *alcohol* om hem te brengen van 565 BEF op 635 BEF per hectoliter en per percent van het alcoholgehalte.

10 april 1989